

Inkoop duurzaam geproduceerd hout: het verschil tussen beleid en praktijk

Overheden hebben zich gecommitteerd aan duurzaam inkopen. Ook voor hout. Dat is goed nieuws voor de bossen. Op papier lijkt de implementatie van het duurzaam inkoopbeleid goed te gaan, maar er blijkt een behoorlijke discrepantie tussen beleid en uitvoering in de praktijk. Hanteren van bestekbepalingen ten aanzien van duurzaam geproduceerd hout is een eerste vereiste. Deze worden, zeker in de GWW, behoorlijk algemeen gebruikt. Waar het echter vaak aan schort is de controle of dat wat geleverd wordt, voldoet aan de voorafgestelde eisen. Dat moet en kan beter.

Tekst en foto: Mark van Benthem, Probos

De afgelopen twee jaar heeft Otar aandacht besteed aan de achtergronden omtrent het duurzaam inkoopbeleid van hout en houten producten en hoe hier in de praktijk invulling aan te geven. Een korte update: voor duurzaam geproduceerd hout bestaan verschillende certificeringssystemen, zoals FSC en PEFC. Om te kunnen bepalen wanneer hout het predicaat duurzaam verdient, heeft de Nederlandse overheid inkoopcriteria vastgesteld voor duurzaam geproduceerd hout. De Toetsingscommissie Inkoop Hout (TPAC) toetst bestaande certificeringssystemen aan deze inkoopcriteria. De staatssecretaris van Infrastructuur en Milieu beslist vervolgens over het al dan niet opnemen van het certificeringssysteem binnen het duurzaam inkoopbeleid. Op dit moment zijn FSC en PEFC (m.u.v. MTCS) opgenomen in het duurzaam inkoopbeleid. Meer achtergronden en ontwikkelingen zijn te vinden op www.inkoopduurzaamhout.nl.

Sleutel tot succes

Het opnemen van juridisch sluitende bestekbepalingen voor duurzaam geproduceerd hout is de sleutel tot succes. Er zijn door AgentschapNL, voorheen SenterNovem, standaard bestekbepalingen ontwikkeld (zie kader). Rijkswaterstaat (RWS) is in 2006 met een standaard contracteis voor duurzaam geproduceerd hout gekomen. Toen in 2008 duidelijkheid kwam over wat voor de Nederlandse overheid duurzaam geproduceerd hout is, is deze contracteis in lijn gebracht met het overheidsbeleid. Uit intern onderzoek van RWS blijkt deze eis in circa 80 procent van de gevallen gehanteerd te worden. Afgelopen april heeft Milieudefensie de resultaten gepresenteerd van een onderzoek naar het gebruik van duurzaam ge-

produceerd hout in bouwprojecten van verschillende overheden. De onderzochte projecten liepen in 2010 of zijn in dat jaar afgerond. Net als bij RWS, blijkt uit dit onderzoek dat in het voortraject (bij de aanbesteding) veelal duurzaam geproduceerd hout wordt geëist. Voor het rijk gold dat voor 85 procent van de projecten, gemeenten 62 procent en provincies en waterschappen 90 procent. Echter, Milieudefensie merkt terecht op dat 'met beleid dat alleen op papier bestaat, schieten bossen niets op'. Met andere woorden: het gaat uiteindelijk om de uitvoering en daar gaat het niet goed.

Wat gaat er fout?

Uit het onderzoek van Milieudefensie blijkt dat van de 30 projecten die in tussen augustus en december 2010 in de uitvoerende fase zaten, slechts 33 procent voldoet aan het inkoopbeleid. Dit terwijl in 83 procent van die projecten duurzaam geproduceerd hout was voorgeschreven. In 50 procent van de onderzochte gevallen houdt de opdrachtnemer zich dus niet aan het bestek! Uit andere onderzoeken komen vergelijkbare gegevens en bovendien worden deze geluiden ook in de (GWW) praktijk breder gedeeld. Blijkbaar is het opnemen van bestekbepalingen alleen niet voldoende en krijgt duurzaam geproduceerd hout bij de contractbeheersing te weinig aandacht.

Hoe kan het beter?

Er zijn de afgelopen tijd standaard-bestekbepalingen ontwikkeld en er wordt momenteel aan gewerkt deze breed uit te dragen, onder andere via de RAW-systematiek. Er is dus feitelijk geen excuus deze bepalingen niet te hanteren en daarmee moet het standaard voorschrijven van duurzaam gepro-

duceerd hout op korte termijn zeker haalbaar zijn. De uitdaging op dit moment ligt vooral in beter controleren van de naleving van de contractuele verplichtingen. Controleer pakbonnen op de werkvloer en bij oplevering van het project de facturen. Dit zijn de enige documenten die garanderen dat er voor het betreffende project aantoonbaar duurzaam geproduceerd hout is geleverd. Op deze bewijsmiddelen moet gecertificeerd hout gespecificeerd zijn. Op www.inkoopduurzaamhout.nl zijn voorbeelden van facturen te vinden van deze specificatie. Overweeg, eventueel bij een eerste project, een deskundige partij bij de controle te betrekken, zodat duidelijk is waarop gelet moet worden. Er kan ook een beroep gedaan worden op de Helpdesk (zie kader). Hout is in veel projecten maar een klein onderdeel van het totale project. Dat betekent dat de aantoonbaar duurzame herkomst veelal niet als uitvoeringsrisico wordt beschouwd en dat controle op dit punt slechts beperkt plaatsvindt. Overweeg hout (standaard) als risicofactor mee te nemen, zodat daar ook (standaard) op gecontroleerd wordt. Werk met CoC-gecertificeerde bedrijven. Met andere woorden: met bedrijven die een handelsketen-certificaat hebben voor het betreffende systeem (FSC of PEFC). Alleen CoC-gecertificeerde bedrijven kunnen én mogen claimen gecertificeerd hout toe te passen of te leveren. Dat geldt dus ook voor aannemers! Bovendien weten zij wat er komt kijken bij het werken met gecertificeerd hout. Dit blijkt ook uit het onderzoek van Milieudefensie.

Mocht uiteindelijk blijken dat een opdrachtnemer geen duurzaam geproduceerd hout heeft geleverd, terwijl dit wel geëist was in het bestek of contract, kan ook overwogen worden de

opdrachtnemer aansprakelijk te stellen. Eens moet de cirkel doorbroken worden.

Tot slot

Blijf tijdens het hele traject (van aanbesteding, tot levering en uitvoering) scherp op de toepassing van duurzaam geproduceerd hout en communiceer er regelmatig over. Hanteer goede bestekbepalingen, controleer of duurzaam geproduceerd hout wordt aangeboden bij de inschrijving of in de offerte en controleer de pakbon en factuur om te zien wat er geleverd is. Wees vasthoudend. Gecertificeerd hout is tegenwoordig goed beschikbaar. www.houtdatabase.nl helpt bij het vinden van leveranciers en de Helpdesk Inkoop Duurzaam Hout kan helpen bij vragen gedurende het hele traject. Door goed toe te zien op de toepassing van duurzaam geproduceerd hout kan eenvoudig een bijdrage worden geleverd aan beter bosbeheer wereldwijd. En dat is een mooi streven in dit, door de VN uitgeroepen, Internationaal Jaar van het Bos! ■

HELPPDESK INKOOP DUURZAAM HOUT GEEFT GRATIS ADVIES

Stichting Probos ondersteunt (overheids)inkopers bij het duurzaam inkopen van producten waarin hout is verwerkt. Op de website www.inkoopduurzaamhout.nl staan praktijktips, bestekbepalingen en achtergrondinformatie voor het voorschrijven van duurzaam geproduceerd

hout. Met vragen kunnen inkopers terecht bij de helpdesk. Deze is toegankelijk via 0317-466556 of helpdesk@inkoopduurzaamhout.nl.

